

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Preventivní působení v rámci výkonu sociální práce s jednotlivcem i se skupinami osob

Mgr. Veronika Havlová, DiS.
Mgr. Eva Heisslerová

METODICKÉ VEDENÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

- **Metodická podpora** pro krajské metodiky sociální práce a sociální prevence a sociální pracovníky obecních úřadů prostřednictvím telefonátu, e-mailu, osobní návštěvy na kraji nebo v obci
- **Metodické dny** pro krajské metodiky sociální práce a sociální prevence 4x ročně + 2denní výjezd, metodické návštěvy, dotazy a informace...
- **Revize statistického výkazu V26** – zjednodušení byro. zátěže a větší transparentnost sbíraných dat
- **Revize Doporučeného postupu MPSV č. 1/2018**
 - Implementace plnění opatření STRAPS *Metodika preventivních činností sociální práce v obcích se seniory s genderovým aspektem* - Důraz na komunitní práci, depistáž a koordinovaný přístup v zajišťování podpory
- **Sociální kuratela**
- Koordinovaný přístup v sociální práci obcí (case management)
- **Kontrolní činnost**

SOCIÁLNÍ KURATELA

V rámci novelizace ZSS od 1. 7. 2024 v § 92 písm. b):

Obecní úřad obce s rozšířenou působností prostřednictvím sociálního kurátora zajišťuje výkon činností sociální práce ve prospěch:

- osoby, proti kterým je vedeno trestní řízení a osoby před nástupem do VTOS
- osoba ve výkonu vazby a výkonu trestu
- osoby propuštěných z výkonu vazby nebo výkonu trestu
- osoby ohrožených sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy
- osoby jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby
- osoby jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností
- osoby propuštěných po ukončení léčby chorobných závislostí ze zdravotnického zařízení psychiatrické nemocnice nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti
- osoby které nemají uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že jsou osobami bez přístřeší

přitom spolupracuje zejména se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky.

PÁR STATISTICKÝCH ÚDAJŮ K SOCIÁLNÍ KURATELE

Počet ORP v ČR **205**

Roční výkaz o sociální práci za rok 2023

Sociální pracovníci, kteří vykonávají činnosti sociální práce podle § 92 písm. b) (dále jen „sociální kurátoři“)

371 (24% všech sociálních pracovníků na ORP a POU v přenesené působnosti)

Počet úvazků **170,294**

Počet osob propuštěných z VTOS, s nimiž sociální kurátor ve sledovaném roce pracoval 6898

Počet osob ve VTOS, s nimiž sociální kurátor ve sledovaném roce pracoval 11159

Počet osob ve VV, s nimiž sociální kurátor ve sledovaném roce pracoval 1678

STATISTICKÉ ÚDAJE o stavu a složení vězněných osob ve vazebních věznicích, věznicích a ústavech pro výkon zabezpečovací detence Vězeňské služby České republiky za měsíc srpen 2024 - zdroj <https://www.vscr.cz/>

Celkový stav vězněných osob (VV, VTOS, detence) 19700

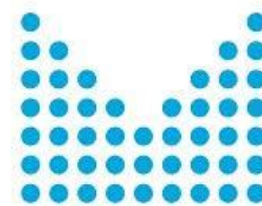
Nově přijatých (VV, VTOS, detence) 804

Propuštěných(VV, VTOS, detence) 791

NASTAVENÍ UŽŠÍ SPOLUPRÁCE JAK V RÁMCI MPSV, TAK I MEZIREZORTNĚ

Ministerstvo spravedlnosti
České republiky

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA

- Krajské úřady
- Obecní úřady
- Rada vlády pro lidská práva
- Sekce sociálních kurátorů Společnosti sociálních pracovníků ČR
- Asociace organizací v oblasti vězeňství
- další organizace

CO CHYSTÁME V OBLASTI SOCIÁLNÍ KURATELY

- Všechny další kroky budou konány i s přihlédnutím k připravovanému projektu Oddělení sociální integrace na MPSV „*Změna přístupu v práci s osobami před a po propuštění z výkonu trestu odnětí svobod*“
 - Předmětem projektu bude vytvoření ideálního modelu systému návaznosti penitenciární a postpenitenciární péče. Tento projekt je realizován od 1. 8. 2024 do 30. 6. 2026.
- Chtěli bychom se věnovat i problematice osob, které do VTOS budou teprve nastupovat. Jedná se nám o dostatečnou proinformovanost jak obviněných, tak jejich blízkých o možné spolupráci se sociálními pracovníky ORP, kteří je mohou v případě, že se na ně tyto osoby obrátí, provádět různými fázemi (např. podpora u výsledku, u soudu, pomoc v situaci, kdy vypadne jeden příjem rodiny z důvodu nástupu do VTOS...).
- V případě pomoci s udržením si rodinných vztahů na obou stranách během celého procesu od obvinění, uvěznění po propuštění je po propuštění osoby menší šance na její recidivu, neboť se propuštěný má kam vracet a má možnost získat podporu a zázemí.

PRÁCE S DĚTMI, KTERÉ MAJÍ RODIČE VE VTOS

MPSV, Oddělení koncepce sociálně právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče, se mimo jiné věnuje i problematice dětí, jež mají rodiče ve VTOS:

- pracovní skupina „Rodič ve vězení“, kde společně s Vězeňskou službou ČR, zástupci krajských úřadů, orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) začíná hlouběji řešit problematiku nejen kontaktů vězněných rodičů s dětmi, ale narovnávání vztahů s rodinou, počítá se i s řešením otázek ohledně péče o dítě po propuštění a přípravy na tuto péči, otevřené je i téma matek s dětmi
- pracovní skupina Úřadu vlády, kde vzniká „standard“, který by měl dítěti s uvězněným rodičem zajistit dodržování práv a hájit jeho zájmy; Navazuje na Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (2018) týkající se dětí uvězněných rodičů, resp. bude sloužit k implementaci tohoto doporučení.

Dále toto oddělení zpracovává ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR **metodiku spolupráce OSPOD s Vězeňskou službou ČR**

- Cílem je zachování či posílení poškozeného vztahu mezi dítětem a uvězněným rodičem tak, aby ten po vykonání trestu mohl být kompetentním rodičem; v některých situacích kontakt může napomoci novému vybudování vztahu doposud chybějícího (předpoklad vydání – konec září 2024).

ZMĚNA NA POŽADAVEK BEZÚHONNOSTI

- 1.7.2024 došlo díky novelizaci zákona o sociálních službách ke změně v požadavku na bezúhonnost pracovníka v sociálních službách, sociálního pracovníka a dalších pracovníků působících v sociálních službách.

§ 79 odstavec 2 zní:

„(2) Za bezúhonného se podle odstavce 1 písm. c) považuje

- *pracovník v sociálních službách podle § 116 odst. 1, který nebyl pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s vykonáváním činností při poskytování sociálních služeb nebo činností s nimi srovnatelných, anebo se na něj hledí, jako by nebyl odsouzen,*
- *fyzická osoba vykonávající odbornou činnost v sociálních službách s výjimkou pracovníka uvedeného v písmenu a) a právnická osoba, které nebyly pravomocně odsouzeny pro úmyslný trestný čin, spáchaný v souvislosti s vykonáváním činností při poskytování sociálních služeb nebo činností s nimi srovnatelných, anebo se na ně hledí, jako by nebyly odsouzeny.“*

- Změna je to především u pracovníků v sociálních službách. Díky této změně **mohou vybraní lidé se záznamem v rejstříku trestů pracovat v sociálních službách**. Dosud taková praxe fungovala ve zdravotnictví.
- Co to znamená?

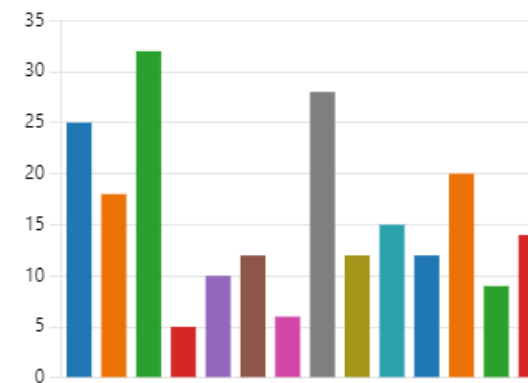
Někteří lidé, kteří v životě uklouzli o něco víc než ostatní, dostanou možnost pracovat v sociálních službách jako pečovatelé, PSS - peer pracovníci apod. Díky smysluplné práci získají znovu pocit vlastní hodnoty, druhé šance nebo jen vděčnosti za to, že splácí společnosti svůj dluh.

- Více info zde: [Lidé se záznamem v rejstříku trestů budou nově moci pracovat i v sociálních službách • MILA](#)

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

- Probíhalo na přelomu května/června 2024 mezi sociálními kurátory
- Odpovědělo 222 respondentů
- Cílem bylo zjistit skutečný stav v území
- Ptali jsme se, jaké mají podmínky pro svoji práci, jaké metodické materiály využívají, jak spolupracují s věznicemi, jestli a jak se spolupracuje i s rodinou klienta ve VTOS nebo VV
- Chtěli jsme dát možnost samotným sociálním kurátorům se vyjádřit

● Hlavní město Praha	25
● Jihočeský kraj	18
● Jihomoravský kraj	32
● Karlovarský kraj	5
● Kraj Vysočina	10
● Královéhradecký kraj	12
● Liberecký kraj	6
● Moravskoslezský kraj	28
● Olomoucký kraj	12
● Plzeňský kraj	15
● Pardubický kraj	12
● Středočeský kraj	20
● Ústecký kraj	9
● Zlínský kraj	14

HLAVNÍ VÝSTUPY Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

- Ve většině případů (60% odpovědí) je sociální kuratela kumulovaná s činností sociálního pracovníka obce, dále s funkcí vedoucího odboru a veřejným opatrovníkem. Často sociální kurátoři uvádějí, že tato agenda je jen přidružená, okrajová, nemají na ní dostatek prostoru.
- K zamyšlení je kumulace s činnostmi, které nesouvisí (např. kontroly živnostenských provozoven) se sociální prací nebo pro její kvalitní zvládnutí je zavádějící ji kumulovat s další pozicí (např. sociální pracovník v sociální službě).
- Naprostá většina respondentů (95 %) uvedla, že mají možnost v rámci svých pracovních aktivit naplňovat ustanovení § 92 písm. b) zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- Někteří sociální kurátoři mají naprostou podporu svého zaměstnavatele, který jim umožňuje další vzdělávání, supervize. Dále jim bez problémů umožňuje výjezdy do věznic. Na druhé straně jsou zaměstnavatelé, kteří výjezdy hlavně do vzdálenějších věznic nepodporují. Dále vzhledem ke kumulaci funkcí není dostatečný prostor na kvalitní výkon sociální kurately
- Faktory, které brání využívat metody a způsoby sociální práce jsou hlavně nedostatek času (uvedlo 8 %), neochota odsouzeného spolupracovat (uvedlo 7 %), nedostatek sociálního bydlení (uvedlo 7 %).
- Jako další faktory ovlivňující sociální kurátory je mimo jiné samotné postavení sociálního kurátora, nevhodné pracovní prostředí, GDPR, spolupráce s dalšími organizacemi (věznice, úřad práce).

PROJEKT PODPORA IMPLEMENTACE KOORDINOVANÉHO PŘÍSTUPU V SYSTÉMU POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍ OCHRANY V ČR

Realizace: 1. 4. 2023 – 31. 5. 2025

Cíle projektu :

- Podpora změn současného poskytování sociální ochrany
- Zavedení prvku koordinace (case managementu) do procesu zajištění pomoci občanům na úrovni ORP
- Využití přínosů koordinovaného přístupu při řešení nepříznivých životních situací občanů s mnohačetnými problémy

Důvody pro realizaci projektu:

- Hospodárnost řešení případu
 - a) úspora času - občan „neobíhá“ se stejnými informacemi různá místa v systému, pracovníci nezjišťují informace duplicitně
 - b) úspora financí - omezení čerpání podpory na více místech, pracovníci „obslouží“ více klientů
- Přenos informací z terénu
 - a) koordinace = rychlý zdroj informací o fungování systému, dírách i duplicitách v něm
 - b) koordinace = pomocník pro obce, kraje, MPSV při plánování fungování systému sociálních služeb a tvorbě rozpočtů

OBSAH PROJEKTU „KOORDINACE“

1. Vytvoření modelu koordinace pro zavedení do praxe na úrovni ORP

- a) zapojení odborníků/expertů na case management
- b) spolupráce s klíčovými aktéry změny zapojeného ORP
- c) model řekne – co, kdy, kde, jak a s čím

2. Proškolení aktérů zapojených do procesu změny

- a) intenzivní a průběžné
- b) tematicky zaměřené – podstata koordinace, znalosti, dovednosti
- c) pro týmy z řad ORP i jednotlivce

3. Podpora zavedení koordinace do praxe

- a) s využitím vytvořeného modelu koordinace
- b) za podpory expertního týmu složeného z odborníků na téma
- c) od procesu tvorby modelu po zavedení koordinace v praxi

OBSAH PROJEKTU „KOORDINACE“

4. Průběžné hodnocení procesu zavádění koordinace do praxe

- a) sledování a průběžné hodnocení realizované změny
- b) hloubkové hodnocení až na úrovni kazuistik klientů
- c) podpora reagující na průběžné výsledky hodnocení

5. Zpracování doporučení a podpurných materiálů pro další rozvoj

- a) pro další využití na úrovni ORP, krajů i MPSV
- b) písemná doporučení a manuály – jak zavádět, jak vzdělávat, jak upravit legislativu a strategické dokumenty
- c) vytvoření návodů a postupů, jak zavádět i po skončení projektu

6. Rozšiřování povědomí a osvěta v tématu koordinace a case managementu

- a) otevření tématu komplexně a v celé šíři
- b) pro odbornou veřejnost, zástupce měst a obcí, metodiky, atd.
- c) odborná fóra, články v odborném tisku, weby

MEZINÁRODNÍ KONTEXT PRO ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY BEZDOMOVECTVÍ A PREVENCE ZTRÁTY BYDLENÍ

Vznik nové platformy věnující se problematice bezdomovectví EPOCH – Evropská platforma pro boj proti bezdomovectví

- ČR je součástí této platformy, předávání dobré praxe mezi členskými státy

V roce 2021 všechny členské státy EU, tedy včetně ČR, podepsaly tzv. Lisabonskou deklaraci k EPOCH

Předmětem Lisabonské deklarace a Akčního plánu EPOCH:

- Primární evropský cíl: ukončení bezdomovectví do roku 2030
- Zahájení dialogu, vzájemné učení, zlepšit faktickou základnu a posílit spolupráci
- Sběr dat (v oblasti sčítání osob bez domova)
- Integrovaný přístup zaměřený na bydlení - Housing First

SOUHRN OPATŘENÍ V RÁMCI DOSTUPNOSTI BYDLENÍ

Především z hlediska agendy oddělení koncepce sociální práce, sociálního bydlení a řešení bezdomovectví

- Aktuality legislativního charakteru:
 - Předložení nového Zákona o podpoře bydlení
 - Novela zákona č. 108/ 2006 Sb., o sociálních službách (tzv. mokré azylové domy – pro klienty s hladinou návykových látek v krvi – tato možnost již existuje, ale není příliš využívána, poslanecká novela tuto možnost zdůrazňuje, ale nenařizuje – tato novela je platná od července 2024)
- Aktuality koncepčního a projektového charakteru:
 - Sčítání osob bez domova 2022
 - Koncepční činnosti (Koncepce sociálního bydlení, Strategie sociálního začleňování 2021-2030)
 - Projekt Podpora sociálního bydlení a jeho systémové zavádění v ČR

ZÁKON O PODPOŘE BYDLENÍ

- 2021 plán legisl. prací vlády: 4. Q 2023 MMR (gestor) předloží s MPSV vládě návrh zákona o podpoře v bydlení
- **Schváleno vládou ČR v červnu 2024**, dále postoupení do Poslanecké sněmovny (2. čtení plánováno na podzim 2024)
- účinnost se předpokládá 7/2025

Systémové řešení zahrnující:

- jednotnou strategii podpory v bydlení
- ukotvení a provázání činností sociální práce s podporou v bydlení
- důraz na prevenci ztráty bydlení
- zaměřeno na podporu cílových skupin ohrožených ztrátou bydlení (kam spadají mj. osoby bez domova, osoby ohrožené ztrátou bydlení, osoby pečující samostatně o dítě, váleční veteráni aj.)
- zákon je založený na systému asistence v bydlení (která má za cíl udržení bydlení) a systému garancí (garant/ručitel jedná s nájemníkem za majitele bytu, garantem může být obec, neziskovka atd.)

SČÍTÁNÍ OSOB BEZ DOMOVA - 2022

- SocioFactor s.r.o.
- v ČR se nachází v bytové nouzi přibližně **270 000 osob**
- lidí bez střechy (přespávajících venku a v noclehárnách) žije v ČR **12 000**, přičemž jednoznačně převažují muži, a to 80 %
- v azylových domech je v České republice ubytováno **5 981 osob**
- z toho v bytové nouzi v ubytovnách a jiných ubytovacích zařízeních je celkem **12 445 osob**
- osob v bytové nouzi žijících v nevhodném bydlení je v ČR **16 058**
- další sčítání plánováno v roce 2024/2025, podstatná kontinuita
- (realizováno v rámci projektu Podpora sociálního bydlení)

KONCEPČNÍ ČINNOSTI V RÁMCI AGENDY BYDLENÍ

- Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025 (MPSV)
- Strategie sociálního začleňování 2021-2030 (MPSV)
- Akční plán 2021-2023 Strategie sociálního začleňování 2021-2030 (MPSV), navazující Akční plán na období 2024-2026)
- Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020 (MPSV)

PROJEKT PODPORA SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ A JEHO SYSTÉMOVÉ ZAVÁDĚNÍ V ČR

- Metodické vedení a podpora realizátorů výzev v rámci sociálního bydlení
- V roce 2022 byly vyhlášeny výzvy č. 007 a 101 OPZ+ Podpora sociálního bydlení (2022–2026). Z celkového počtu 50 schválených projektů se 9 projektů věnuje převážně podpoře osob přicházejících z Ukrajiny (výzva č. 101 OPZ+, specifická část A), kam bylo alokováno celkem 340 mil. Kč.
- Národní kontaktní centrum – pomoc a podpora pro občany v bytové nouzi

VEŘEJNÉ OPATROVNICTVÍ A PORUČENSTVÍ – PRÁVNÍ RÁMEC

- Novelizace předpisů
 - Zákon č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon
 - Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
 - Předpokládaná účinnost od 1.1.2025
- Usnesení vlády č. 419 ze dne 26. června 2024
 - Čl. II odst. 2: *“vláda ukládá místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí analyzovat stávající situaci v oblasti opatrovnictví osob, které mají jiného než veřejného opatrovníka, a podpůrných opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat a na základě zjištěných skutečností ve spolupráci s ministrem spravedlnosti zpracovat metodické pokyny pro oblast monitoringu a podpory těchto osob (...)”*

VEŘEJNÉ OPATROVNICTVÍ A PORUČENSTVÍ - AKTUALITY

- Probíhá formulace zadání pro analýzu podle usnesení vlády č. 419
- Spolupráce s Vládním výborem pro osoby se zdravotním postižením
- Úkoly MPSV ve vztahu k (veřejnému) opatrovnictví
 - Vytvoření webové stránky v Působnosti MPSV
 - Setkání s krajskými metodiky veřejného opatrovnictví
 - Design agendy vykonávané v rámci MPSV

VLÁDNÍ NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Hlavní problémy současného stavu

- Nedostatečný systém sociální práce na úrovni obce.
- Nedostatečný sběr dat a management kvality a dostupnosti.
- Neefektivní řízení, plánování a financování nabídky sociálních služeb, neefektivní využití a řízení dostupných zdrojů
 - regionálně roztržštěné řízení a hodnocení potřeby nabídky soc. služeb.
- Neodpovědnost za výsledek a nedostatečná koordinace a komunikace uvnitř systému.

Důsledkem jsou

- pro klienta – nedostatečná dostupnost nebo kvalita sociálních služeb,
- pro stát – nepřehledné a zvyšující se rozpočtové náklady kvůli neefektivitě a dopadům na životy klientů.

Základní principy navrhovaných změn

- Výkon sociální práce co nejbližší člověku
- Garance dostupnosti služeb v jednotném a transparentním systému
- Jednotné zjišťování potřeb a koordinované plánování způsobu jejich uspokojení
- Předvídatelné financování sociálních služeb

PROFESNÍ ZÁKON – ZÁKON O SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍCÍCH

Hlavní problémy současného stavu

- Výkon sociální práce a profese sociálních pracovníků je dnes ošetřena několika zákonnými normami napříč právním řádem.
- Tato forma úpravy je pak matoucí nejen pro příjemce sociální práce, ale současně pro zaměstnavatele, kteří potencionálně nevnímají zásady a odbornost sociální práce. Důsledkem aktuální formy úpravy je nedostatečná péče o klienta, který se v těžké životní situaci obrací na rozličné instituce poskytující sociální práci.

Smyslem navrhované právní normy je sjednocení

- úpravy sociální práce
- předpokladů pro výkon činnosti sociálních pracovníků
- podmínek pro poskytování odborné pomoci
- podpory v rámci sociální ochrany prostřednictvím sociální práce, pokud sociální pracovníci vykonávají činnost podle zvláštních právních předpisů v sociálních službách, při pomoci v hmotné nouzi, v sociálně-právní ochraně dětí, ve školách a školských zařízeních, u poskytovatelů zdravotních služeb, ve věznicích, v zařízeních pro zajištění cizinců a v azylových zařízeních nebo při výkonu samostatné působnosti obce či kraje

Ocenění pro sociální pracovníky GRATIAS 2025

Sociálním pracovnícím a pracovníkům chceme prostřednictvím ocenění Gratias poděkovat za jejich obrovský přínos pro společnost.

Mají totiž naprosto klíčovou a nezastupitelnou roli. Zkvalitňují život lidem, kteří to potřebují, ale také poradí nebo pomohou s péčí o nás a našeho blízkého.

Nominovat můžete do **30. září 2024** prostřednictvím formuláře ZDE:

<https://forms.office.com/e/iEtbfwXAaa>

Spolufinancováno Evropskou unií

MP SV MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK ROKU 2025

GRATIAS

Stále můžete nominovat **sociální pracovníci /sociálního pracovníka** roku 2025!

Prodloužení nominací

Nominační formulář **zde**

Děkujeme za pozornost

Mgr. Veronika Havlová, DiS.
veronika.havlova@mpsv.cz

Mgr. Eva Heisslerová
eva.heisslerova@mpsv.cz

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

MPSV ČR ■ Na Poříčním právu 1/376 ■ 128 00 Praha 2 ■ +420 950 191 111 ■ posta@mpsv.cz